

- CAI FANG • LI YANG • LIU SHIJIN •
- HUANG HAIZHOU • ZHANG XIAOJING •
- SUN TAO • ZHANG PING • YAO ZHIZHONG •
- HUANG YIPING • HARRY X. WU •
- ZHUANG JUZHONG • ZHANG JUWEI • LI SHI •
- GAN LI • LU YANG •

ASPECTE ALE NOII NORMALITĂȚI A ECONOMIEI CHINEI

PREZENT, STRUCTURĂ ȘI PROGRES

Această ediție este o traducere autorizată din ediția în limba chineză
Publicat prin colaborare cu Academia de Științe Sociale

Traducere în engleză:
Chen Fuyu

Traducere în română:
Vifor Rotar

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE <i>de Li Yang</i>	7
--	---

PREZENT

CAPITOLUL 1	
NOI OPORTUNITĂȚI ÎN CADRUL NOII NORMALITĂȚI DIN CHINA <i>de Cai Fang</i>	13
CAPITOLUL 2	
ÎNȚELEGEREA NOII NORMALITĂȚI, ADAPTAREA LA NOUA NORMALITATE <i>de Li Yang</i>	21
CAPITOLUL 3	
INEVITABILITATEA NOII NORMALITĂȚI <i>de Liu Shijin</i>	37
CAPITOLUL 4	
PERSPECTIVE ECONOMICE GLOBALE ÎN NOUA NORMALITATE <i>de Huang Haizhou</i>	49
CAPITOLUL 5	
CONCURENȚA GLOBALĂ ÎN REFORMĂ ÎN CADRUL NOII NORMALITĂȚI <i>de Zhang Xiaojing</i>	57

STRUCTURĂ

CAPITOLUL 6	
AJUSTARE STRUCTURALĂ ÎN CONTEXTUL NOII NORMALITĂȚI <i>de Sun Tao</i>	71
CAPITOLUL 7	
GESTIONAREA NOII NORMALITĂȚI ȘI A DECELERĂRII ÎN CHINA <i>de Zhang Ping</i>	97

CAPITOLUL 8

ASPECTE PRIVIND CAPCANA VENITULUI MEDIU <i>de Yao Zhizhong</i>	115
---	-----

CAPITOLUL 9

SCHIMBĂRI POZITIVE ÎN STRUCTURA ECONOMICĂ A CHINEI <i>de Huang Yiping</i>	139
--	-----

PROGRES

CAPITOLUL 10

PRODUCTIVITATEA ÎN CONTEXTUL NOII NORMALITĂȚI: ULTIMELE ESTIMĂRI ȘI INTERPRETĂRI ALE PRODUCTIVITĂȚII MULTIFACTORIALE ÎN CHINA <i>de Harry X. WU</i>	153
--	-----

CAPITOLUL 11

NOI TENDINȚE ȘI FACTORI DETERMINANȚI AI DECALAJULUI VENITURILOR ÎN CHINA <i>de Zhuang Juzhong</i>	195
---	-----

CAPITOLUL 12

MODIFICĂRI ÎN PONDEREA MUNCII ÎN CHINA: ESTIMARE ȘI INTERPRETARE <i>de Zhang Juwei</i>	209
---	-----

CAPITOLUL 13

REFORMAREA SISTEMULUI DE DISTRIBUȚIE PENTRU A IMPULSIONA CREȘTEREA CONSUMULUI <i>de Li Shi</i>	223
--	-----

CAPITOLUL 14

DISTRIBUȚIA VENITURILOR ȘI TRANSFORMAREA ECONOMICĂ <i>de Gan Li</i>	243
--	-----

CAPITOLUL 15

RATA DE CREȘTERE POTENȚIALĂ A ECONOMIEI CHINEZE <i>de Cai Fang și Lu Yang</i>	261
--	-----

1

RATA DE CREȘTERE POTENȚIALĂ
A ECONOMIEI CHINEZE
CAI FANG

2

ÎNȚELEGEREA NOII NORMALITĂȚI,
ADAPTAREA LA NOUA NORMALITATE
LI YANG

3

INEVITABILITATEA NOII NORMALITĂȚI
LIU SHIJIN

4

PERSPECTIVE ECONOMICE GLOBALE
ÎN NOUA NORMALITATE
HUANG HAIZHOU

5

CONCURENȚA GLOBALĂ ÎN REFORMĂ
ÎN CADRUL NOII NORMALITĂȚI
ZHANG XIAOJING

CAPITOLUL 1

NOI OPORTUNITĂȚI ÎN CADRUL NOII NORMALITĂȚI DIN CHINA

*Vicepreședinte și membru al Academiei
de Științe Sociale din China*

Debutul noii normalități din China, despre care se vorbește mult în această perioadă, trebuie localizat, din punct de vedere logic și practic, în vremurile în care creșterea sa economică a început să încetinească. Timp de mai bine de zece trimestre, rata creșterii economice a Chinei s-a menținut sub media anuală a ultimilor treizeci și cinci de ani și este probabil să scadă în continuare. Că ne place sau nu, decelerarea economică a devenit o problemă inevitabilă și un subiect major al discuțiilor.

I. CARE SUNT CAUZELE ÎNCETINIRII ECONOMICE A CHINEI?

Pentru a înțelege „noua normalitate” a economiei chineze, trebuie să ne familiarizăm mai întâi cu „decelerarea” Chinei și, mai

precis, cu cauzele încetinirii economice a Chinei. Numai printr-o cunoaștere clară a cauzelor sale putem să căutăm oportunități în cadrul noii normalități și să evităm luarea unor decizii pripite sau greșite. În prezent, există două opinii contrare în această privință. Unii cred că încetinirea – care este mai degrabă periodică decât cronică – este cauzată de schimbări legate de cerere și că economia va reveni pe făgașul său normal și își va relua viteza de creștere când noi schimbări vor lua locul anumitor factori periodici. Alții consideră că încetinirea este rezultatul unor modificări ale factorului ofertă.

Corespunzător punctului de vedere privind decelerarea bazată pe cerere, există – de obicei – două metode de predicție a creșterii economice viitoare. Una este metoda tradițională a extrapolării, care ar putea să nu fie aplicabilă în predicții specifice, dar care are, mai mult sau mai puțin, un efect asupra modului nostru de gândire.

Cealaltă este metoda convergenței, o modificare a metodei extrapolării. Prin analiza convergenței putem concluziona că țările în curs de dezvoltare continuă să aibă avantajul imens de a fi competitori târzii și că stadiul de dezvoltare economică a unei țări este aproape fără excepție legat de nivelul PIB-ului pe cap de locuitor. De exemplu, PIB-ul pe cap de locuitor în China continentală este în prezent de numai 21% din cel al SUA. Conform analizei noastre, Japonia a atins această cifră în jurul anului 1950, Coreea de Sud în 1977, Singapore în 1967 și Taiwanul chinez în 1974. De atunci, au cunoscut invariabil douăzeci de ani de creștere economică rapidă, cu procente variind de la șapte la nouă în fiecare an. Dacă facem o extrapolare pe această bază, China trebuie să poată susține o viteză relativ ridicată a creșterii economice pentru încă douăzeci de ani, având noua normalitate drept punct de plecare. Cel puțin aceasta este convingerea pe care unii o împărtășesc.

Totuși, există o modalitate pur statistică de a prognoza performanța economică a Chinei. În lumina experiențelor internaționale, de exemplu, creșterea PIB pe cap de locuitor este

obligată să încetinească atunci când atinge un anumit nivel. Când se întâmplă acest lucru, cauzele sunt mereu căutate cu frenezie, deși ele variază de obicei foarte mult de la o economie la alta. Este ceea ce Lawrence H. Summers numea „regresia la medie” într-una din ultimele sale publicații. Cu alte cuvinte, creșterea economică de mare viteză va trebui să revină în cele din urmă la valoarea medie, ceea ce reprezintă nivelul mediu mondial în acest caz. Așteptăm cu nerăbdare următoarele sale constatări pentru a ne desluși motivele decelerației și regresiei la medie.

Pe de altă parte, dacă decelerarea economică a Chinei este cauzată de schimbările recente la nivelul ofertei ale acelor factori care au condus mult timp la creșterea economică a Chinei, cum ar fi dispariția dividendului demografic, ar fi mai recomandabil să se prezică perspectiva sa economică utilizând rata de creștere potențială.

II. STIMULAREA ÎN CONTINUARE A CERERII ESTE O REȚETĂ PENTRU DEZASTRU

Părerile diferite privind decelerarea vor conduce la răspunsuri politice diferite, iar politici diferite vor conduce la rezultate diferite. De exemplu, odată ce încetinirea este atribuită factorilor legați de cerere, o serie de măsuri vor fi, în mod firesc, luate pentru a stimula cererea. Totuși, acest lucru poate fi, uneori, extrem de greșit. Așa cum stau lucrurile în momentul de față, dacă China va stimula excesiv cererea internă, ar atrage următoarele consecințe:

În primul rând, va conduce la atenuarea în continuare a constrângerilor bugetului întreprinderilor. Politicile de stimulare vor atenua constrângerile bugetare atât pentru întreprinderile de stat, cât și pentru întreprinderile private și chiar pentru unele întreprinderi mici și mijlocii, ceea ce va duce la o scădere a competitivității lor și, în cazuri extreme, la transformarea lor în întreprinderi zombie, care

sunt mai mult moarte decât vii. Este ceea ce învățăm din experiența amară a creșterii japoneze.

În al doilea rând, poate duce la creșterea și mai pronunțată a riscurilor financiare și de îndatorare ale Chinei. După cum arată multe studii, nivelul de îndatorare a economiei Chinei este acum foarte ridicat și mult dincolo de imaginația noastră. Asemenea riscuri sunt definite de obicei drept „controlabile”, dar nu ar trebui să uităm niciodată faptul că una dintre condițiile prealabile pentru a fi controlabile este tocmai „existența” acestor riscuri.

În al treilea rând, stimularea excesivă a cererii va provoca o supracapacitate globală atât în ceea ce privește produsele fabricate, cât și lucrările de infrastructură. Supracapacitatea de producție a Chinei este cunoscută tuturor. În ceea ce privește amenajările de infrastructură, construcțiile sunt departe de a fi o „poveste cu final fericit”. Dacă nu pot fi de deplin exploatate, devin într-adevăr o nouă formă de supracapacitate.

În plus, așa cum arată cercetarea noastră, suprastimularea va comporta, de asemenea, riscuri pentru piața muncii din China. Politicile de stimulare par să fie foarte favorabile ocupării forței de muncă, dar este într-adevăr un lucru bun să atragi un număr mare de muncitori semi-calificați și chiar necalificați în industriile legate de construcția de infrastructuri, mai ales atunci când știm că astfel de industrii sunt susceptibile de a fi expuse supracapacității și unor imense riscuri potențiale și chiar predispuse la faliment? În acest sens, va trebui să ținem seama de șomajul ciclic al acestor muncitori atunci când aceste industrii vor suferi impacturi puternice într-o zi. Acest lucru a fost confirmat de experiența europeană atunci când mulți lucrători spanioli nu au mai frecventat școala sau nu au dobândit abilități și al căror șomaj ciclic a devenit în cele din urmă șomaj structural. Piața forței de muncă din China pare a fi extrem de ofertantă astăzi, dar probabil că va intra într-o nouă etapă riscantă dacă cererea internă va fi stimulată în exces.

Prin urmare, ar trebui să facem mai mult decât doar să stimulăm cererea internă. Suprastimularea nu poate decât să ducă la o serie de consecințe grave, transformând încetinirea economică în stagnare și împingând China spre capcana venitului mediu.

III. REFORMĂ MENITĂ SĂ CREEZE UN NOU MEDIU PENTRU DISTRUGEREA CREATIVĂ

Înțelegă în mod corect și abordată proactiv, noua normalitate poate oferi noi oportunități și poate extinde, astfel, perioada de oportunități strategice pentru dezvoltarea economică a Chinei. Mai exact, această concluzie se bazează pe cele ce urmează.

Pe de o parte, înțelegerea corectă a noii normalități conduce la susținerea creșterii economice a Chinei prin reformă, unul dintre dividendele reformării sale. Potrivit studiilor noastre, reformele din anumite sectoare au un efect imediat în stimularea ratei de creștere potențială. Acesta este un rezultat pe care măsurile tradiționale de stimulare nu au reușit să îl obțină. Stimularea, așa cum s-a menționat anterior, nu va conduce decât la atenuarea în continuare a constrângerilor bugetare pentru întreprinderi, sub imperiul cărora o întreprindere își va pierde interesul de a trece de la modelul de creștere stimulat de producția de bunuri și servicii la cel guvernat de creșterea productivității multifactoriale, deoarece se complăce într-un mediu politic extrem de permisiv, garnisit cu subvenții guvernamentale. Sporirea productivității multifactoriale, stimulând astfel creșterea economică, depășește capacitatea politicilor de stimulare. Numai prin reformă putem reuși acest lucru. Un pas esențial în acest proces este, însă, întărirea constrângerilor bugetare pentru întreprinderile chineze.

Pe de altă parte, trecerea de la un model de creștere bazat pe producția de bunuri și servicii la un nou model, bazat pe creșterea

productivității multifactoriale, este în mod esențial legată de restructurarea și modernizarea industrială. În teoriile convenționale, modernizarea industrială presupune înlocuirea muncii cu capitalul, pe măsură ce crește costul forței de muncă. În condiții externe rigide, este foarte rezonabil ca întreprinderile să înlocuiască forța de muncă cu capitalul. Dar o astfel de înlocuire – a muncii cu capitalul și a omului cu mașina – este foarte probabil să fie contrară principiului avantajului comparativ în cadrul politicilor de stimulare atunci când guvernul a acordat o pondere considerabilă avantajelor comparative ale întreprinderilor în anii care urmează. De fapt, nu va face decât să reducă rata de rentabilitate a capitalului întreprinderilor; cu alte cuvinte, va conduce în mod inevitabil la scăderea randamentului capitalului. Prin urmare, îmbunătățirea productivității multifactoriale ar trebui să fie întotdeauna nucleul restructurării și modernizării industriale în sens real.

Există multe modalități prin care întreprinderile își pot îmbunătăți productivitatea. La nivel macroscopic, o productivitate multifactorială mai mare rezidă în creșterea eficienței alocării resurselor. În vechile condiții normale, îmbunătățirea productivității multifactoriale a fost destul de ușoară. De exemplu, eficiența utilizării resurselor s-a îmbunătățit când forța noastră de muncă s-a deplasat de la industria primară la industria secundară și la cea terțiară, o trecere de la sectoarele cu productivitate mai scăzută la cele cu productivitate mai mare.

Chiar și atunci când resursele aparțin aceleiași industrii – industria secundară, să zicem – șansele de profit pot varia de la un sector la altul. De exemplu, sectorul imobiliar a fost cel mai favorizat în vechile condiții normale și multe resurse s-au concentrat aici, ceea ce poate fi privit la nivel macroscopic ca o relocare a resurselor. Totuși, în condițiile noii normalități, astfel de șanse au fost reduse semnificativ și am intrat în cea de-a treia etapă a alocării resurselor – relocarea resurselor între diferitele întreprinderi aparținând aceluiași sector.

O întreprindere cu o productivitate ridicată are șanse mai mari să se dezvolte, să se extindă și chiar să profite de factorii productivi care aparțin altora. Dimpotrivă, dacă o întreprindere nu-și poate îmbunătăți productivitatea pentru a-și susține competitivitatea, este condamnată la marginalizare. Prin urmare, pentru a îmbunătăți productivitatea multifactorială, avem nevoie de un nou mediu pentru distrugerea creativă, care va fi o cerere normală de creștere.

În condițiile noii normalități, guvernul nu ar trebui să continue să protejeze în mod arbitrar întreprinderile prin intermediul instituțiilor tradiționale, politicile macroeconomice de stimulare sau politicile industriale. Singurul lucru rezonabil pe care trebuie să-l facem este să creăm un mediu concurențial mai bun, care este cheia îmbunătățirii productivității multifactoriale a Chinei și a transformării dezvoltării economice a Chinei de la creșterea economică bazată pe resurse la creșterea întemeiată pe productivitate. În concluzie, reforma trebuie considerată inherentă noii normalități a Chinei.

CAPITOLUL 2

ÎNȚELEGEREA NOII NORMALITĂȚI, ADAPTAREA LA NOUA NORMALITATE

*Vicepreședinte și membru al
Academiei Chineze de Științe Sociale*

I. INTRODUCERE

Conceptul noii normalități a fost înscris în mod oficial în strategia națională de dezvoltare a Chinei la Conferința de lucru pe tema Economiei Centrale, încheiată recent. De aici decurge o serie de întrebări: În ce constă diferența vechii normalități? Cum se face trecerea de la vechea la noua normalitate?

Pentru a răspunde la astfel de întrebări, trebuie să clarificăm următoarele aspecte esențiale.

Mai întâi, „noua normalitate” trebuie înțeleasă în raport cu „vechea normalitate”. În general vorbind, „noua normalitate” a început odată cu recenta criză globală. Aceasta a împărțit dezvoltarea mondială și cea chineză încă din anii 1980 în două etape, care sunt

sistematic diferite în ceea ce privește performanța economică și sistemul economic care susține o astfel de performanță.

În al doilea rând, noua normalitate este o stare a lucrurilor obișnuită. Conceptual, noua normalitate este orice altceva decât un eveniment periodic sau tranzitoriu și în nici un caz nu va trece curând, în opinia unora, precum anumite politici de reglementare. Cu alte cuvinte, există o mare probabilitate ca vechea normalitate să nu mai revină niciodată. Prin urmare, trebuie să ne adaptăm rapid la noua normalitate și, în același timp, să-i îndrumăm dezvoltarea, care este una dintre sarcinile propuse la Conferința de lucru pe tema Economiei Centrale, încheiată recent.

În al treilea rând, noua normalitate este purtătoarea unui nou impuls pentru dezvoltare. Noul impuls se află, totuși, încă în stadiul potențial și ar putea să nu se dezvolte neapărat în ceea ce ne așteptăm să fie.

Prin urmare, trebuie să reformăm cu fermitate – cu curajul de a ne tăia chiar venele – acele modele de dezvoltare care au fost luate de-a gata în vechea normalitate. Pe de altă parte, trebuie să efectuăm o adaptare revoluționară la structura noastră economică, care a fost distorsionată de vechea normalitate. Când vorbim despre intrarea Chinei în noua normalitate, nu va fi niciodată o trecere plăcută la noua etapă; mai degrabă, marchează începutul unei noi perioade în care trebuie să implementăm reforma și ajustarea structurală cu mai multă minuțiozitate. Doar prin reformă ne putem bucura cât mai mult de beneficiile noii normalități.

În cele din urmă, în contextul globalizării, noua normalitate este, de asemenea, un fenomen universal sau global. Prin urmare, pentru a înțelege noua normalitate a Chinei, este necesar să înțelegem mai întâi noua normalitate a dezvoltării globale – atât cât avem nevoie pentru a înțelege contextul internațional al vechii normalități a Chinei. Cu alte cuvinte, trebuie să privim noua normalitate a Chinei din perspectivă globală.

Acum că noua normalitate nu este un fenomen periodic, în ce constă așa-numita criză? Mulți tind să asocieze noua normalitate a Chinei cu criza financiară globală recentă, deoarece se întâmplă ca acestea să acopere aproape aceeași perioadă de timp. Ar trebui, așadar, să lămurim ce este o criză.

În opinia mea, o criză înseamnă o aberație a economiei – faptul că economia a sărit de pe șine. În acest caz, există doar două posibilități de ieșire din criză. Una este de cea de ajustare și de revenire la vechiul făgaș și repetarea procesului în cicluri de ani întregi – multe dintre astfel de cicluri fiind definite de către economiști. Cealaltă este să sondăm într-o altă direcție și să găsim o nouă cale, mai degrabă decât să revenim la vechea stare de lucruri, ceea ce înseamnă să depășim inerția vechilor cicluri. De ce numim „nouă” normalitatea în China de astăzi? Motivul constă tocmai în faptul că diferă de stadiul de recesiune al ciclurilor economice normale. În locul revenirii la vechiul făgaș, luminează o nouă cale într-o nouă direcție. Prin urmare, noua normalitate sugerează o transformare revoluționară.

La scară globală, un nouă normalitate înseamnă restructurarea lanțului de aprovizionare, reconfigurarea divizării globale, restructurarea economică, reformarea sistemului intelectual mondial și reconstrucția relațiilor de putere. Ca parte importantă a economiei mondiale, China va suferi și va participa, cu siguranță, la schimbările majore menționate mai sus. Cu toate acestea, pentru China, noua normalitate reprezintă mult mai mult decât atât. Este deopotrivă o oportunitate pentru renașterea economiei chineze – este timpul să ne despărțim de vechile modele de dezvoltare și să trecem la o nouă direcție de dezvoltare; este timpul să ajustăm în profunzime vechile structuri economice și să trecem la o nouă structură economică; este timpul să eliminăm complet vechea dinamică sistemică și să căutăm un nou impuls pentru creștere.

Aspectele enumerate mai sus reprezintă o serie de condiții prealabile pentru înțelegerea noii normalități a Chinei. Mai exact,